

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/aktualnosci/52165,Zdrajca-z-Virtuti-Militari.html>
2020-09-26, 00:58

Zdrajca z Virtuti Militari

Chcielibyśmy uważać, że osoby odznaczone orderami już na zawsze pozostają bohaterami. Niestety czasem los pisze inne scenariusze.

Rotmistrz Wacław Giecwicz urodził się w 1889 r. pod Grodnem i już w okresie gimnazjalnym zaangażował się w potajemne kółka samokształceniowe. Po zwolnieniu z niewoli niemieckiej, gdzie trafił jako oficer armii rosyjskiej, od listopada 1918 r. służył w 4. Pułku Ułanów Zaniemeńskich Wojska Polskiego, w którym pozostał do 1928 r. Za zasługi w walkach z bolszewikami otrzymał Srebrny Krzyż Virtuti Militari oraz trzy Krzyże Walecznych.

Niestety służba w czasie pokoju nie była dla niego satysfakcjonująca – wobec licznych nagan przenoszono go na inne stanowiska, a w grudniu 1930 r. po raz pierwszy pojawiła się sugestia przeniesienia w stan spoczynku ze względu na nałóg alkoholowy. Doszło do tego ponad dwa lata później.

Losy Wacława Giecwicza w okresie okupacji sowieckiej nie są znane. Latem 1941 roku Oddział II Komendy Głównej ZWZ-AK zlecił mu organizację siatki wywiadowczej w okręgu wileńskim, a następnie kierownictwo Ośrodka nr 2 Dalekiego Wywiadu. Około rok później został aresztowany przez gestapo i przebywał w więzieniu aż do czerwca 1943 r. To właśnie wówczas zwerbował Giecwicza Juliusz Christiansen, majora Abwehry, który zorganizował później ucieczkę z transportu. Rotmistrz był prawdopodobnie najwyżej postawionym oficerem wileńskiej AK, z którym służby niemieckie nawiązały współpracę. Przekazane przez niego informacje doprowadziły do licznych strat po stronie polskiej

Wileńskie AK od początku podejrzewało kolaborację i już w kilka miesięcy po aresztowaniu „Montera” nakazało zerwanie z nim kontaktów. Jesienią 1943 r. wydany został wyrok kary śmierci, lecz wileńska Egzekutywa nie była w stanie go wypełnić, co było jedną z największych porażek wileńskiego podziemnego wymiaru sprawiedliwości. Zmarł w Toruniu w 1961 r. Zagadką pozostaje, dlaczego mimo licznych obciążających zeznań nie był ścigany po wojnie przez służby bezpieczeństwa.

Por./kpt. Bolesław
Nowik „Majewski”
(zastępca szefa
kontrwywiadu AK w
Wilnie), który przejął od
rtm. Wacława

obecnie nie istnieje
(zbiory prywatne)

Giećewicza organizację
okręgowej siatki
wywiadowczej (zbiory
Lie-tuvos Ypatingas
Archyvas)

Szef Abwehrstelle 304 w Wilnie mjr dr Juliusz Christiansen. Oficer, który zwerbował i prowa-dził jako agenta rtm. Wacława Giećewicza (zdjęcie z okresu służby w Wilnie - luty 1944 r.; zbiory Hinricha-Boy Christiansena/syna)

Kadra Abwehrstelle 304 w Wilnie na dziedzińcu placówki przy ul. Zakretowej 16. Od lewej Sonderführer Max Grzechik, mjr Juliusz Christiansen, Sonderführer Wiktor Jacobi Abwehrstelle 304 w Wilnie - kadra odpowiedzialna za rozpracowanie struktur AK (zbiory Hinricha-Boy Christiansena)

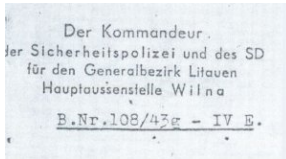
Cela aresztu śledczego przy ul. Ofiarnej w Wilnie. Z relacji por. Bolesława Nowika: „Monter” dostał tapczan tapicerski do celi i trzymany był dla pozorów. To wywołało podejrzenia” (fot. T.B)

Siedziba Abwehry w Wilnie przy ul. Zakretowej 16. Budynek zachował się do dnia dzisiejszego (zbiory Hinricha-Boy Christiansena)

Siedziba gestapo przy ul. Ofiarnej w Wilnie. Do aresztu śledczego znajdującego się w podziemiach gmachu zostali doprowadzeni po aresztowaniu szefowie wileńskiej Ekspozytury Wywiadu Wschodniego KG AK rtm. Wacław Giećewicz i mjr Franciszek Koprowski (zbiory prywatne)

Pieczętka niemieckiej Policji Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa (Główniej Placówki Zewnętrznej w Wilnie) z numerem sprawy śledczej prowadzonej przez gestapo (Wydział IV E)

„Raport nr 3 z terenu WW 72 - 53 KK. Stan do połowy października 1943 r.”, przedstawiający przyczyny i rozmiary „wsyp” w wileńskiej

Opinia wystawiona jeszcze w sierpniu 1930 r. rtm. Wacławowi Giećewiczowi przez dowódcę Okręgu Korpusu nr X w Przemyślu gen. Andrzeja Galicę (zbiory Centralnego Archiwum Wojskowego)

PLIKI DO POBRANIA

[„Monter”. Zdrajca z Virtuti Militari \(pdf, 411.6 KB\) 14.05.2018 09:00](#)